

Beslutningsforslag nr. B 31. Fremsat den 30. oktober 2003 af Søren Søndergaard (EL), Keld Albrechtsen (EL), Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om afskaffelse af starthjælpen og forhøjelse af introduktionsydelsen til kontanthjælpsniveau

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de nødvendige ændringer i administrative forskrifter om ændring af lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven med henblik på en afskaffelse af de særlig lave satser

for starthjælp og introduktionsydelse. Ændringerne skal træde i kraft senest den 1. juli 2004. Herefter skal introduktionsydelsen hæves til samme beløb som kontanthjælpen, og alle skal have lige adgang til kontanthjælp uafhængigt af, hvor længe de har været bosiddende i Danmark.

Bemærkninger til forslaget

Med vedtagelsen af ændringerne i lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven den 31. maj 2002, jf. lovforslag nr. L 126 fra folketingsåret 2001-02, 2. samling, lov nr. 361 af 6. juni 2002, indførtes de særligt lave starthjælpssatser og en tilsvarende nedsættelse af introduktionsydelsen. I det følgende vil samlebetegnelsen starthjælp blive brugt, da der i alle tilfælde vil være tale om de samme satser.

I forbindelse med fremsættelsen og førstebehandlingen af lovforslag nr. L 126 blev to præmisser gjort klare:

For det første fremgik det af bemærkningerne til lovforslaget, at satserne skulle holdes på et niveau, som holder sig inden for Danmarks internationale forpligtelser: »Efter FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder anerkender staterne blandt andet ethvert menneskes ret til social tryghed (artikel 9) og ret til en tilstrækkelig levefod (artikel 11).«

For det andet var det en målsætning med de lavere satser at styrke flygtninges og indvandreres integration på arbejdsmarkedet. Venstres ordfører, Flemming Oppfeldt, gik under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 126 den 21. marts 2002 så langt som til at sige:

»Men dette forslag fungerer ikke, hvis ikke vi får dannet det andet ben, nemlig den politik, der skal skabe uddannelses- og jobåbninger. Regeringen har netop fremlagt en række punkter, der inkluderer et ansvar for arbejdsmarkedets parter.

Venstre forudsætter, at en sådan integrationspolitik kan gennemføres for at få tusinder af indvandrere i beskæftigelse, og her vil fremtidens indvandrere på introduktionsydelse og startløn få mulighed for at tjene op til 28 kr. i timen, uden at der skal modregnes i ydelserne. Så man kan sige, at forslaget her er designet til at understøtte, at flere kommer i aktiv beskæftigelse

frem for passiv forsørgelse. Selve systemet vil være designet til aktivitet fra dag et.

Det er målet for Venstre, at hovedparten kommer i arbejde fra dag et, eventuelt med supplerende danskundervisning i forbindelse med arbejdet. Det er målet for Venstre, at så mange som muligt så hurtigt som muligt kommer i ordinært arbejde med en ordinær løn.« (Jf. Folketingstidende 2001-02, 2. samling, forhandlingerne side 3951).

Hvad angår den førstnævnte præmis, kan der sættes et meget stort spørgsmålstegn ved, om starthjælpen sikrer ethvert menneskes ret til social tryghed og ret til en tilstrækkelig levefod.

Det såkaldte starthjælpsnetværk, som bl.a. har deltagelse af repræsentanter for Institut for Menneskerettigheder, Integrationsfaggruppen i Dansk Socialrådgiverforening, Dokumentations- og rådgivningscenteret om racediskrimination (DRC), Dansk Flygtningehjælp, Socialpolitisk Forening og Mixeurope, har gennemført en interviewundersøgelse: »Undersøgelse af de økonomiske konsekvenser for flygtninge, der lever af starthjælp«, som bl.a. ser på familiebudgetter for flygtninge, der lever af starthjælp. Undersøgelsens resultater blev offentliggjort i maj 2003 (de nedenfor anførte tal i tabel 1 og 2 er fra 2. reviderede udgave fra september 2003), altså knap et år efter, at lovgivningen var trådt i kraft. Undersøgelsen omfatter 27 interview foretaget i ugerne 13 og 14 i 2003 og omfatter i alt 43 voksne og 23 børn, som bor i 9 kommuner fordelt over det meste af landet. Som det ses af nedenstående tabel 1, viser det sig, at starthjælpsmodtagerer for alle familietyper har et rådighedsbeløb, der ligger langt under det af Forbrugerinformation anbefalede mindste rådighedsbeløb. Det kan tilføjes, at de her angivne tal fra Forbrugerinformation er de såkaldte discountudgifter.

Tabel 1.

Rådighedsbeløb for henholdsvis kontanthjælpsmodtagere og nyankomne flygtninge på starthjælp sammenlignet med Forbrugerinformations discountbudget

	Enlig over 25 år	Par uden børn	Par med 1 barn	Par med 2 børn	Par med 3 børn	Par med 4 børn
Mad og drikke	1.705	2.604	3.322	4.207	5.430	6148
Tøj og sko	259	396	669	934	1.223	1.496
Personlig hygiejne (1)	342	861	934	1.032	1.253	1.326
Dagligvarer (2)	273	261	338	423	485	485
Leg og fritid samt familiens fritidsaktiviteter (3)	1.946	2.711	2.947	3.471	3.985	4.257
I alt-budget ifølge Forbrugerinformation	4.525	6.833	8.210	10.067	12.376	13.712
Gennemsnitligt rådighedsbeløb for personer på kontanthjælp i kroner og som procentdel af Forbrugerinformations discountbudget	3.655 81 %	8.236 121 %	11.142 136 %	12.123 120 %	11.532 93 %	13.043 95 %
Gennemsnitligt rådighedsbeløb for flygtninge på starthjælp i kroner og som procentdel af Forbrugerinformations discountbudget	2.543 56 %	4.381 64 %	5.844 71 %	6.892 68 %	7.398 60 %	10.063 73 %

- (1) Personlig hygiejne dækker f.eks. toiletartikler, frisør, tandeftersyn, men ikke egentlig tandbehandling, hovedpinepiller, men ikke receptpligtig medicin.
- (2) Dagligvarer dækker f.eks. rengøringsmidler, vaskemidler, elpærer, batterier, kaffefiltre.
- (3) Leg og fritid dækker f.eks. foreningskontingenter, sport, biograf, bøger, musik og udgifter til telefonsamtaler. Familiens fritidsaktiviteter dækker f.eks. telefonabonnement, licens, avis, internet, gaver, ferie, husdyr.

Til yderligere illustration af levestandarden for familier på starthjælp er der i undersøgelsen også angivet forskellen på rådighedsbeløb for familier på starthjælp

og familier på kontanthjælp (Tabel 2). Også denne sammenligning viser en forskel i rådighedsbeløb.

Tabel 2.

Sammenligning mellem flygtninge på starthjælp og kontanthjælpsmodtagere. Bruttotakster og rådighedsbeløb for forskellige familietyper.

	Enlig over 25 år	Par uden børn	Par med 1 barn	Par med 2 børn	Par med 3 børn	Par med 4 børn
Bruttotaksterne for kontanthjælpsmodtagere	8.172 100 %	16.344 100 %	21.718 100 %	21.718 100 %	21.718 100 %	21.718 100 %
Bruttotaksterne for flygtninge på starthjælp i kroner og som procentdel af taksten for kon- tanthjælpsmodtagere	5.266 64 %	8.732 53 %	9.824 45 %	10.916 50 %	10.916 50 %	10.916 50 %
Gennemsnitligt rådighedsbeløb for personer på kontanthjælp (1)	3.655 100 %	8.236 100 %	11.142 100 %	12.123 100 %	11.532 100 %	13.043 100 %
Gennemsnitligt rådighedsbeløb for flygtninge på starthjælp og som procentdel af taksten for kon- tanthjælpsmodtagere	2.543 70 %	4.381 53 %	5.844 52 %	6.892 57 %	7.398 64 %	10.063 77 %

(1) Kontanthjælpen er beregnet ud fra et gennemsnitligt skattefradrag på 2.966 kr. pr. måned og en trækprocent på 39 %. Der er endvidere lavet vejledende beregning i alle budgetter for boligsikring og daginstitutionsbetaling ud fra de nye regler.

Hvad angår den anden præmis for vedtagelsen af starthjælpen, tyder intet på, at det er muligt for starthjælpsmodtagerne at kompensere for de lave ydelser gennem ordinært arbejde. Der er endnu ikke foretaget en officiel undersøgelse af, hvor mange starthjælpsmodtagere, der er kommet i ordinær beskæftigelse. Men Jyllands-Posten kunne den 31. juli 2003 i artiklen »Integration: Jobplan for flygtninge slår fejl« offentliggøre resultatet af en rundspørge til 191 af landets kommuner, hvoraf det fremgik, at kun 125 af 1.400 starthjælpsmodtagere havde fået ordinært arbejde. Det svarer til knap 9 pct.

Derfor er det ikke uden grund, at landets borgmestre er overvejende utilfredse med starthjælpen. F.eks. viser en undersøgelse foretaget af Politiken, som blev offentliggjort i artiklen »Borgmestre afviser starthjælp« af 26. marts 2003, at

- 123 borgmestre siger, at starthjælpen ikke fungerer efter hensigten i deres kommune,
- 81 borgmestre svarer, at starthjælpen fungerer efter hensigten,
- 67 borgmestre har ikke ønsket at svare på spørgsmålet.

Nu er statistik ikke det eneste bevis på, at starthjælpen ikke fungerer ud fra de præmisser, regeringen og ordføreren for et af regeringspartierne opstillede i forbindelse med lovforslagets vedtagelse.

Udsagn fra starthjælpsmodtagerne selv gør det endnu mere tydeligt, at starthjælpen ikke giver mulighed for ordentlige leveforhold. Til illustration nævnes her blot et enkelt eksempel, som er uddrag af et brev sendt til forslagsstillerne fra den iranske flygtning Mahnaz Haji Mirzaei (og som her citeres med hendes godkendelse): »Vi er politiske flygtninge fra Iran, hvor vores liv var i fare. Vi kom ikke hertil gennem Tyskland om natten. Men Danmark kom og hentede os hertil og skal derfor behandle os ordentligt. Siden vi kom til Danmark, har vores treårige søn tabt sig 4 kg, og jeg selv har tabt 10 kg, selvom jeg er højgravid, fordi vi ikke har penge at købe mad for.«

Forslagsstillerne er alt i alt af den opfattelse, at lovgivningen om starthjælp (og introduktionsydelse) har haft negative effekter på de berørte personers muligheder for et socialt liv og dermed for deres muligheder for integration i samfundet og på arbejdsmarkedet.

Beskæftigelsesministeren sagde under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 126 den 21. marts 2002, jf. Folketingstidende 2001-02, 2. samling, forhandlingerne side 3951: »Vi kan jo på et hvilket som helst tidspunkt diskutere, om lovgivningen her i landet virker, og det gælder også denne her lov.« Den oplagte konklusion må være, at loven ikke virker, og derfor må den laves om, med udgangspunkt i dette beslutningsforslag.

Skriftlig fremsættelse

Søren Søndergaard:

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af starthjælpen og forhøjelse af introduktionsydelsen til kontanthjælpsniveau.

(Beslutningsforslag nr. B 31).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.